

ci v Celju ga ne smatrajo potrebnim. Slovenci ga pa ne obiskujejo, odkar so tam slov.-nem. gimnazijski razredi.

Učiteljstvo torej naj izpremeni ta svoj sklep in namesto pripravljanih razredov naj zahteva odstavitev sprejemne izkušnje na srednjih šolah vobče, in ker ta ni odvisna od nas Slovencev samih, posebej odstranitve sprejemne izkušnje iz nemščine na naših slovenskih gimnazijah. Zadnje (odstranitve nemščine) pa naj zahtevajo tudi starši! Srednješolski profesorji lahko to izkušnjo iz nemščine privedejo ad absurdum s tem, da pri izkušnji postopajo strogo in odklonijo vse učence, ki ne zadostujejo zahtevam: »spretnost v čitanju in pisanju, znanje početnih naukov iz oblikoslovja, spretnost v analizovanju prosto razširjenih stavkov, znanje pravopisnih pravil.« Ako se enkrat na podlagi tega nesmiselnega programa iz nemščine odkloni polovica učencev, ki so se javili za sprejem v srednjo šolo — in to bi se lahko — potem bodo se že starši začeli zanimati za odpravo sprejemne izkušnje iz nemščine na slovenskih srednjih šolah! Ta radikalna operacija bi znabiti pomagala, če vsi pametni razlogi nič ne izdajo.

III.

Končno še nekaj besed o nemščini, ki je bila povod omenjenemu predlogu in sklepu učiteljstva I. mestne šole. Nemščina je za nas potrebna, ker niso Nemci le okolo nas, ampak so tudi med nami. Kljubovalno zanemarjanje nemščine ne bo rešilo našega naroda. Narodna zavednost širokih mas, ki dosledno povsod zahtevajo pravice svojega jezika, in dobro znanje nemščine poleg maternega jezika bo nas dvignilo nad narodne nasprotnike, ki poleg svojega jezika znajo le slabo in nepopolno naš jezik. Za priučenje nemščine pa ni potrebno, da se eden ali dva predmeta (zemljepis in zgodovina) učita v nemškem učnem jeziku. To bi bilo na škodo dotičnim predmetom, za nemščino pa niti ne bi zadostovalo, ako bi se učenci samo pri enem predmetu izražali in vadili v nemščini. Treba je o vseh stvareh govoriti v jeziku, ki se ga naj učenci nauče. Nemške čitanke bi torej morale obsegati vse predmete, tudi račune. Zlasti bi to moralo veljati za 6., 7. in 8. razred, ki so v Ljubljani nadomestilo za meščanske šole. V 3., 4. in 5. razredu se učenci že toliko naučijo, da spretno pišejo in čitajo ter nekaj razumijo nemško. V zadnjih 3. razredih, oziroma v meščanski šoli pa bi naj nemška ura obsegala vse predmete. V njej bi se nekako ponavljale predelovalne v nemškem jeziku že znane stvari iz drugih učnih predmetov, ki so se neposredno ali nedolgo prej predelali v slovenskem učnem jeziku. To bi omogočilo vsestransko rabo nemščine in bi koristilo predmetom. Seveda bi se morala važnost polagati na praktično znanje in razumevanje jezika, ne pa na težavne slovniške in pravopisne finese nemškega jezika, ki jih niti rojeni Nemci ne obvladajo. Sploh se v nobeni šoli ne sme pozabiti — to velja za vse predmete — da v življenju veliko več govorimo kakor pišemo, torej moramo bolj gojiti spretnost v govoru, nego v pisavi.

Vzroki za deficit učiteljskih listov.

I.

Kakor pač pride, da posede tovariši še po zborovanjih svojega društva in se menijo, tako je bil tudi zadnjič. Menili smo

zametasti fotelji. Ne, to se ne sme zgoditi!

Tovariš in Narod (enoglasno): Kar nas je, smo kakor skala. Cunje naj pa le nasprotniki spravijo.

Mila (v snu): Tako je. Še so značajji med učiteljstvom, in sicer tem trdnejši čim bolj mislijo nasprotniki, da nas bodo ujeli. Mi vstajamo, a vas je strah...

Veter: Ej, velecenjena gospodična! Poznate li učiteljico Šuričovo? Vse časti vredna Slomškarica je. Ona ima najlepše obleke, najelegantnejše klobuke. Ali še veste, kako začuden ste jo gledali na lanski okrajni konferenci? Mislili ste, kajne, da se je kaka visokorodna gospa ponižala in posetila vaše zborovanje. Gotovo se vam niti sanjalo ni, da bi utegnila ta velecenjena gospodična biti — učiteljica. No, to ni tako težko. Njeni starši so bogati. Ima vse, kar počeli. Sedaj je dobila tudi 25% doklado. Lahko si bo privoščila tudi zabave, ali ne, gospodična Mila? —

Pismo starejšega datuma (iz škatle): Predlanskim je dobila podpore 200 kron.

Pompadura (s stene): Menda je bilo to za njeno svileni obleko, o kateri je pravila, da velja 200 K.

Slov. Narod (ironično): Vsa čast onim, ki so znali razdeliti draginsko do-

se tudi o šolskih vprašanjih. In tu postane indiskreten zaradi potrebe.

Tako je bilo:

»Saj si čital v Popotniku...?«

»Nisem. Da ti odkrito povem: nimam Popotnika. Človek ne more imeti vseh listov.«

»To je res. Vseh se tudi ne zahteva. Pa ima šola Popotnika.«

»Nima.«

»Saj je vendar določena letna vsota za šol. knjižnico, in tu vendar lahko dobiš šest kronic.«

Naj ne pišem neumestnega opravičevanja, saj ga nisem terjal jaz, pač pa slaba vest tovariševa. In na tisti šoli imajo naročeno, ter je tovariševa soproga učiteljica ženskih ročnih del, na račun krajnega šolskega sveta »Frauenzeitung«! In pa vzgojni pedagoški list Blätter für den Abteilungsunterricht!

Dotičnik pa je zaveden tovariš, udobora učiteljskega društva, udobora tega in onega narodnega društva, zvest narodnjak itd. itd. — ampak zaveden učitelj ni! To iz indiskretnosti.

II.

Tolikokrat smo se že o tem menili, in v zadnjem času se je jelo gojiti: napredni slovenski dnevniki so začeli prinašati vsebinska poročila o učiteljskih listih. To se pravi: še ne vsi in ne o vseh! Učiteljstvo pa mora zahtevati, da ga podpira vsa slovenska javnost, ker njegov boj, ki ga bje za ideje svobode v šoli, ni le njegov boj, ampak boj vsega slovenskega naroda. Njegovi listi, pa bodisi »Uč. Tov.«, »Pop.«, »Dom. Ognjišče«, »Bodočnost«, »Zvonček« — so listi, ki streme vsi k enemu cilju: vzgoji slovenske mladine. In da ne bi hotela slovenska javnost teh teženj? Ne bi hotela podpirati učiteljstva v boju s tem, da čita te liste, da poročajo o njih vsa glasila brez razlike strank in političkih struj. Da poročajo dnevniki, pisani inteligenci, da poročajo listi, namenjeni najširšim narodovim krogom, da poročajo literarne in znanstvene revije slovenske — to sme zahtevati učiteljstvo, to — vsaj to: buditi vsepovsod zanimanje za kulturni boj slovenskega naroda — to mora podpirati javnost, to morajo upoštevati vodilni krogi!

Morebiti tedaj, ko je bil boj naše organizacije bolj v ozkih, le stanovskih mejah, tega nismo mogli in smeli zahtevati; danes, ko se borimo v stanovskih vprašanjih za principialno narodno vprašanje: reformo vzgoje, se nam to mora dati!

V nas je moč, v slovenski javnosti bodi podpora!

Če nam je noče dati, ni slovenska javnost vredna boja, kateremu žrtvuje slovensko učiteljstvo vse sile!

III.

V nekaterih naših listih si je ugnezdila razvada, da mislimo: Učitelji smo, pa poučujmo ljudstvo tudi o vzgoji! — Trdim pa, da v to nismo poklicani. Sveti bo narodne vzgoje se bo izvojeval ne s poučevanjem, pač pa z delom staršev in učiteljev, t. j. vseh vzgojevalcev roko v roki, ramo ob rami...

Zato pa pritegnimo delavcev na naše polje iz vseh slojev, iz vseh strok: vsepovsod so najbolj pereča vprašanja vzgojne vprašanja, in le s tem, da se združimo na delo vsi, se bodo jasni pojmi, se bodo čistile misli...

In to bodi moralno idealna podpora našim listom...

IV.

Slovenskemu učiteljstvu: Tvoj idealizem je, v čemer si največji!

klado res po občudovanja vredni previdnosti.

Gnilo jabolko: Vse je puhlo, vse prazno. Kdo je tvoj prijatelj, kdo sovražnik?!

Nanos: Budalo! Sovražnikov ni. Sami prijatelji — a ti drže za hrbtno bič.

Zepna ruta (z nočne omarice): In gospodična Mila, ki bi v resnici zaslužila, ni dobila ničesar. Revica! Teško ji je! Od doma ne more dobiti ničesar, saj bi še sami radi, da bi jim ona pomagala.

Nanos: Tako je, če je človek pošten in dober učitelj.

Ročni zapisnik: Čudno res, da moremo od ničesar živeti. Da, humorja je treba, zlasti nam učiteljskim param.

Pesmarica (zamazana in raztrgana): U boj, u boj! Mač iz toka, bračo!

Vsi (navdušeno): Smrt pijavkam! Pereant hinavci!

Učit. Tovariš: Ne budalite! Navdušenja vam ne manjka ne. A, da vas popeljem v boj, koliko jih pojde za menoj?

Vsi (enoglasno): Vsi.

Učit. Tovariš: V boj torej! Zmaga mora biti naša. Kar hočemo, moremo. Kar pa moremo, tudi — moramo.

Slov. Narod: Konec bodi krivic! Pravica naj živi!

Vsi (enoglasno): Živela pravica! Naprej! (Veter se hoče neopažen zma-

Pa da bi se ta mogel, smel spodtakniti ob naročnini stanovskih glasil?

Čudno prečudno se da to slišati... —è.

K ustanovitvi društva učiteljev na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Pozdravljam poziv tovarišev F. Ranta in Drg. Humka k združitvi učiteljev na obrtnih nadaljevalnih šolah v 3. številki »Uč. T.« in javim s tem svoj pristop k nameravanemu društvu. Tako društvo je nam res potrebno in bo zlasti za učiteljezačetnike na obrtnih nadaljevalnicah lahko velike vrednosti, ker bodo v njem od starejših, že izkušenih tovarišev mogli dobivati potrebnih nasvetov za težavno svoje delovanje.

Ustanovni shod naj bi bil ob času, ko bo v Ljubljani razstava vajenskih izdelkov. Na shod se naj povabi ravnatelj c. kr. državne obrtne šole, g. c. kr. vladni svetnik Ivan Šubic, s prošnjo, da poda zbranim praktičnih migljajev za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah. Naprosi se naj tudi gospod ravnatelj trgovske šole v Ljubljani, da nam razkaže uredbo šole in izdelke trgovskih vajencev.

To so zazdaj moji nasveti. Končno izrekan nadejo, da bodo k važnemu temu društvu pristopili vsi moji štajerski tovariši na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Jos. Mešiček,

učitelj in vodja obrtne nadaljevalne šole v Sevnici.

Vseslovenska visoka šola v Solunu.

V zadrskem »Narodnem Listu« priobčuje dr. Nikola Bjelovučič iz Berlina članek, ki mu je dal naslov »Vseslovenska visoka šola in hram sv. Cirila in Metoda v Solunu«. V tem članku piše dr. Bjelovučič med drugim: »Sveta brata Ciril in Metod sta položila temelj tako slovenski kulturi, kakor slovenski politični svobodi. Ali je mogoče, da bi se ves slovenski rod častneje oddolžil svojima prosvetiteljema, kakor da jima v rodnem njihovem mestu, v Solunu, postavi spomenik, tako sijajen, da bi ves svet vedel, odkod je izšlo solnce slovenske kulture. Kakor postavljajo drugi narodi svojim velikim prosvetiteljem spomenike, tako moramo mi Slovani zasnovati veliko skupno kulturno ustanovo na čast slovenskih apostolov v njihovem rodnem mestu, osvojenem od turške sile, a sedaj zopet povrnemem krščanstvu in evropski kulturi. Moj načrt je potekel iz želje, da bi s tem pokazali svoje čuvstvo vdanosti in hvaležnosti nasproti velikima našima učiteljema, da se s tem ovekoveči za vse čase zmaga krščanskega orožja nad polumesečem in nad robstvom in da bi bil CirilMetodov zavod in hram naše slovensko zbirališče, ki bi vplivalo na zblizanje vseh Slovanov v kulturi in ki bi tudi lahko dovedlo do edinstva vzhodne in zapadne slovenske cerkve, za čemer že davno teže vsi veliki duhovi zapadnega in iztočnega sveta. Kaj se naj stori in kdo naj to stori? Povedal bom svoje mnenje, potem pa naj odločijo tisti, ki to najbolj znajo in razumejo. Slovani bi morali zgraditi velik hram božji na čast sv. Cirila in Metoda, hram, ki bi nadkrilil po svojem sijaju sv. Sofijo v Carigradu. Bogati ruski narod bi v tem oziru lahko največ prispe-

val. Poleg hrama bi se morale ustanoviti slovenske visoke šole, ki bi se naj imenovale »Ciril-Metodovi zavodi«. V teh zavodih bi se naj učila staroslovenska književnost za slovensko duhovništvo; za posvetne sloje pa bi bila slovenska visoka šola politična šola. Mi Slovani potrebujemo tako šolo, ker je pri nas toliko nerešenih državnopravnih vprašanj, zlasti pri katoliških Slovanih. V tej visoki šoli bi se naj razen politike in slovenskih jezikov učila tudi trgovska politika, za katero ima Solun — mesto ob morju — vse pogoje. Da bi morali v to prispevati gmotno in moralno vsi Slovani, to je jasno. S tem bi se oddolžili velikemu spominu slovenskih apostolov, a imeli bi obenem svoje privlačno zbirališče, odkoder bi črpali nove moči za borbo proti tujinstvu. V tem podjetju bi morali biti edini državniki, učenjaki in cerkveni dostojanstveniki, vsi združeni, da se osnuje nekaj tako velikega in lepega, kakor je bila veličanstvena in lepa — narodna ideja sv. Cirila in Metoda.

Bjelovučičev predlog, zlasti njegov drugi del, je vreden, da se o njem razpravlja. Slovenska visoka politična šola bi bila res za Slovane velikega pomena, in če bi se ta velika ideja uresničila v zibelki slovenske kulture, v Solunu, bi to bilo tem pomenljiveje.

Književnost in umetnost.

Odborova seja »Matiče Slovenske« dne 28. januarja 1913. — Gospod predsednik se spominja smrti † ustanovnika Ivana Murnika. — Marca meseca bo 50 let od prvih priprav za ustanovitev »Matiče Slovenske«. — Letošnja glavna skupščina bo 9. (devetega) marca. — Korteure zemljevida se razpošiljajo v obmejne kraje v revizijo. — Matica izkuša doseči zamenjavo publikacij s poljsko Akademijo znanosti in umetnosti v Krakovu. — Brzojajno je pozdravila svečanost Nemčičev v Križevcih in Vukotinovičev v Zagrebu. — Iz poročila blagajnikovega je razvidno, da se proračun za 1912 ni prekoračil. — »Matica« stopi v poštno-čepovni promet tudi za hrvatsko-ogrski del države. Poverjeniku, ki prijavi vsaj 20 članov, se dajo publikacije v dar, ako na to reflektira. — Rešijo se še druge gospodarske stvari. Tajnik poroča: Članov je za 1912. leto dozdalej 3370. Tekom leta 1912. so pristopili štirje ustanovniki in štirje umrli.

Glavna skupščina »Matiče Slovenske« bo dne 9. (devetega) marca. Samostalne predloge za to skupščino je v smislu § 3. b. društvenih pravil prijavitij odboru vsaj 14 dni prej.

Zvonček ima v 2. letošnji številki tole vsebino: 1. Cvetko Gorjančev: Voznikove pesmi. 2. Svečan: Vinjeta. 3. Ivo Trošt: Vodna Vila. 4. M. Pirč: Zakaj je Tonček moral hoditi po bergljah. 5. Zupančičev Savo. Podoba. 6. Davorinov: Očetu. Pesem. 7. Andr. Rapè: Tri ptičke. Pesem. 8. K. Str.: Lov na svisca ali marmotico. (S podobo.) 9. Cvetko Gorjančev: Pesem o snegu. 10. Tone Rakovčan: Mlakarjeva Ivka. 11. Davorinov: Oj, povejte! Pesem. 12. Cvetko Gorjančev: Zimska pesemca. 13. Tone Rakovčan: Čarovnik Med. 14. Zimska pot sirote. Podoba. 15. Andr. Rapè: Moj konjič. Pesem. 16. Jan Reginov: Zima. Pesem. 17. Hinko Medič: Ubožec. Pesem. 18. Iva: Kje ste, dnevi veselja? 19. Janez Bleiweis: Iskrice življenja. 20. Jan Reginov: Zimska burja. Pesem. 21. Bežimo od pjanca. Podoba. 22. Pouk in zabava: Besedna uganka. — Re-

zati pa star predpasnik, ki le deloma zagrinja okno, ga opazi.)

Predpasnik: Le beži! Mi gremo! Tralalila, tralala, vsaka reč en čas dera...

Mila (se zbudi in sklone v postelji): Naprej tedaj, da slavno zmagamo ali častno umremo! — — —

Veliko slovensko drevo.

Veliko je in na široko raztegnjeno slovensko drevo.

Slovensko plemo zavzema teritorija 19.600.000 kvadratnih vrst in šteje blizu 160 milijonov: 159.420.000 (po popisu ruskega prof. Florinskega).

Slovensko plemo delimo v tri glavne veje.

I. Vzhodna veja, v katero štejemo mnogobrojni ruski narod, ki se deli na Velikoruse, Maloruse in Beloruse.

II. Južna veja, h kateri pripadajo Bolgari z Macedonci, Srbi in Hrvatje in Slovenci.

III. Zapadna veja, v kateri so Čehi in Moravci, Slovaki, Lužiški Srbi, Poljaki, Mazuri, Slezi in Kašubi.

Od vseh slovenskih narodov so najštevilnejši Rusi. Za njimi pridejo Poljaki,

katerih je 21.700.000, Srbo-hrvatov je 10.000.000, Čehov 7¹/₂ milijonov, Bolgarov 5.700.000, Slovakov 2.740.000, Slovencev 1.500.000, Kašubov 370.000 in Lužiških Srbov 157.000.

Zanimivo je, kako se veliko slovensko drevo deli po veri.

Pravoslavni jih je 111.540.000, in to Rusov 100.760.000, Srbov 5.450.000, Bolgarov 6.260.000 in ostalih 60.000. Ruskih razkolknikov je 3.500.000, unijatov okoli 4 milijone; od teh 5000 Bolgarov, ostali so Rusi.

Katolikov je 37.300.000. Od teh Poljakov 21.150.000, Čehov 7.250.000, Slovakov 2.060.000, Hrvatov 3.450.000, Slovencev 1.480.000, Rusov 1.500.000, Kašubov 345.000, Bolgarov 50.000, Srbov 15.000.

Število protestantov znaša do 1 milijon 640.000; od teh je Slovakov 680.000, 550.000 Poljakov, 230.000 Čehov, 142.000 Lužiških Srbov, 25.000 Kašubov, 2000 Bolgarov.

K islamu jih pripada 1.230.000, in sicer 860.000 Srbohrvatov ter 370.000 Bolgarov.

Ti interesantni podatki so točni. Pribiti treba, da ni en katoliški slovenski rod ni svoboden!

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.
Cene nizke! Postrežba točna!

šitev in rešilci. — Milijonska mesta. — 24urna določitev dnevnega časa. — Sveče za tatove, da so varni pred policijo. — Edisonova najnovejša iznajdba. — Usmilite se ubogih ptičic! — Zlati uk. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Planinski koledar. Leto 1913. Izdal in uredil Fr. Kocbek, nadučitelj v Gornjem Gradu, načelnik Savinjske podružnice S. P. D. — IV. letnik. — Cena 1 K 70 v. V Kranju 1912. Tiskala Tiskarna »Sava« v Kranju. — V 32 poglavjih, oziroma oddelkih in sestavkih objavlja letošnji Planinski koledar obilico gradiva, ki bo zanimala turiste in jim dobro služila.

Politiški pregled.

* **Poslanska zbornica** je sprejela zakon o epidemijah. — V razgovor je prišlo potem poročilo odseka za državne uslužbenice s pozivom na vlado, naj sestavi zakonsko predlogo o regulaciji razmer poslovojni in paznikov v tobačnih tvornicah. Poročilo je odobreno. Prihodnja seja bo 10. februarja, ko finančni odsek dogotovi predlogo o davku na osebno dohodarino.

* **Jezično vprašanje v Dalmaciji** je postalo bolj pereče. V teh zadevah se je mudil dalmatinski namestnik grof Attems na Dunaju. Baje je vlada namestniku naročila, da vso stvar prouči in o tem poroča.

* **Bojkot proti avstrijskemu in nemškemu blagu.** V Odesi se je sestel odbor, ki je sklenil naperiti bojkotno akcijo proti blagu avstrijske provenience. — Iz Sofije dešla poročila javljajo, da so od tam poslali večjim ruskim firmam bolgarski trgovci napovedi večjih naročil. Avstrijsko in nemško blago hočejo bojkotirati.

* **Cesarskih manevrov** letos ne bo, in to glede na politično situacijo in okolnost, da je polno vojakov pri »orožnih vajah«.

* **Konkordat med Srbijo in Vatikanom.** Med naučnim ministrstvom srbskim in Vatikanom se vršijo dogovori glede konkordata za Srbijo. V to svrhu pojde v Rim poseben srbski delegat.

* **Protest proti vladnemu odloku** so sklenile češke hranilnice, ker vlada zahteva, da vsaka hranilnica 30% svojih hranilnih vlog dene v premičnine, in sicer polovico v državne papirje. Tudi poslanci so se zavzeli za to stvar.

Učiteljski konvikt.

Letnino za leto 1913. so plačali tle tovariši in tovarišice: Vrščaj Josip, c. kr. ravnatelj v Trstu. Engelman Vinko, c. kr. učitelj v Trstu. Mahkota Karel, c. kr. učitelj v Trstu. Waschte Slavoj, c. kr. učitelj v Trstu. Dimnik Ivan, c. kr. učitelj v Trstu. Meršek Jakob, učitelj v Trstu. Dimnik Slavoj, c. kr. učitelj v Trstu. Marija Antonič, učiteljica v Borovnici. Pavla Čop, učiteljica v Borovnici. Ida Papler, učiteljica v Borovnici. Gojko Ščuka, učitelj v Lipi pri Komnu. Fortunat Jelovšek, učitelj v Virštanju. Karel Završnik, nadučitelj v Dupljah. Peter Ipavice, učitelj v Svetem pri Komnu. Janko Likar, učitelj v Ljubljani. Ivan Schmeidek, učitelj v Krtni. Fran Zagorc, učitelj v Belicerkvi. Josip Zemljič, nadučitelj pri D. M. v Brezju pri Mariboru. Josip Ažman, nadučitelj na Breznici. Hermina Sirk, učiteljica na Breznici. J. Kaffon, nadučitelj v Mislinju. Fran Škof, nadučitelj v Vremah. Ivan Demšar, nadučitelj v Šmarjeti na Dolenjskem. A. Golli, učiteljica v Šmarjeti. Justina Modič, učiteljica v Šmarjeti. J. Lapajne, nadučitelj v Cerkljah na Gorenjskem. Janko Vrežec, nadučitelj v Ribnem pri Bledu. Fr. Pogačnik, učitelj v Ribnem. Leop. Ferjan, učitelj v Olševku pri Tupalčah. Učiteljsko ljudske šole v Postojni in sicer: Burtnik Alojzija, Dereani Iva, Palme Marija, Petterosa Marija, Juvanec Ferdinand, Kopač Leopold, Pristov Ivan in Suhadolnik Andrej, ter Skubic Cilka, učiteljica ženskih ročnih del v Postojni. Franciška Aleš, učiteljica v Pečah. Fran Potokar, nadučitelj v Dragatušu. Tomaž Bitenc, učitelj v Dragatušu. Marija Zagorjan, učiteljica v Grahovem. Armela Širok, učiteljica v Grahovem. Neimenovan iz Grahovega pri Cerknici. Alojzij Kecelj, učitelj v Ljubljani. Hvala!

Dar. G. Franc Zupančič, c. kr. geometer v Kranju, mesto venca pokojnemu nadučitelju Zupanu v Dolskem, 10 K. G. Maks. Gaspari, akademični slikar v Ljubljani, 10 K. Bog. plati!

Dve novi mladinski knjigi. V založbi »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« sta izšli zopet dve krasni mladinski knjigi in sicer E. Ganglovih »Pripovednih spisov« III. zvezek in »Spisov Mišjakovega Julčka« V. zvezek.

Jubilejska samopomoč.

Dne 23. januarja t. l. je umrla članica gospa Žager Jožefa, nadučiteljeva vdova v Petrovčah na Štajerskem.

Njenim dedičem se je izplačala podpora v znesku 490 K.

Člani naj poravnajo 38. smrtni slučaj skupno z letnino (§ 5. b) in upravnino (§ 6. c), kar imajo že na razposlanih položnicah označeno.

Proti društvenikom, ki dolgujejo in ne poravnajo pravočasno dolga, kateri se jim je označil na položnicah, se bo ravnalo po § 4. točka č.

Nekateri člani pošiljajo pisma še vedno na Ig ali v Ljubljano, katera šele po dolgem romanju pridejo načelniku v roke, če se prej ne izgube. Ker je posebno o smrtnih slučajih važno, da dobijo dediči pravočasno podporo, zato se člani opozarjajo, da naslovljajo pisma na »Jubilejska samopomoč« v Krtni, pošta Dob, ali pa na načelnika tovariša Schmeidek Ivana, učiteljica v Krtni, pošta Dob.

Kranjske vesti.

— **Deželni šolski svet** je dovolil okrajnemu šolskemu nadzorniku Maierju polletni dopust. V važnejših zadevah ga nadomestuje g. dež. šolski nadzornik Hubad, v mestnem svetu pa tov. Juraj Režek.

— **Iz šolske službe.** Dopust se je dovolil učiteljici Vidi Šorn na Viču, namestuje jo praktikantinja Ema Toplikar, učiteljica Božidarja Govekarja pri D. M. v Polju, ki se mu je dovolil dopust, nadomešča začasno učiteljica Roza Jeraj. Zaradi bolezni na dopustu se nahajajo učiteljico Ivanka Preširen na Slavini namešča suplentinja Marija Komar.

— **Imenovani so:** Andrej Suhadolnik, Postojna; Alojzij Lilija, nadučitelj, Poljsnik; Robert Cigler, nadučitelj, Studenec; Marija Sušteršič, Sv. Duh; Marija Rant, Velika dolina; Jožefina Jerman, Leskovec; Ana Schiffrer, Kovor; Helena Oranič, Sv. Križ pri Trziču; Ana Krenn, Smartno pri Kranju; Franciška Grom, Naklo; Rudolf Högl, Kočevska Reka; M. Stravs, Zameško; Marija Tomc, Kranj; Iv. Šraj na meščanski šoli v Postojni; Ivan Franke, nadučitelj, Dobrič; Vida Vrežec, Gora; Iv. Perko, nadučitelj, Ježica; Karel Puhar, Ribnica; Marija Novak, Spodnja Siska; Peter Jocič, Cerklje; Herman Kmet, Col. — Stalno je vpokojena Marija Triller in Albina Kranj-Legat za eno leto. Ljudska šola na Dovjem se razširi na tri razrede. — Glede pritožbe proti volitvi večšakov-učiteljev v mestni šolski svet v Ljubljani se ugovor Janežič-Sadar zavrne zaradi pomanjkanja legitimacije, razveljavi se pa izvolitev Levca, Črnagoja in Mehletove, izvolitev Režka se potrdi. Ker imajo po besedilu zakona pasivno volilno pravico samo »učitelji-veščaki« (Fachmänner), se razveljavijo mandati učiteljic. — Okrajne učiteljske konference po deželi se bodo vršile redno le vsako tretje leto, in sicer na sedežu c. kr. okrajnega šolskega sveta. — Justina Kavšek, suplentinja na Vrhpolju, je imenovana za začasno učiteljico v Matenji vasi. Marija Furlan, bivša suplentinja v Grosplju, pa za suplentinjo na Vrhpolju namesto obolelega nadučitelja F. Punčuha.

— **V deželnem šolskem svetu** so ovrgli volitev enega učitelja-strokovnjaka in obeh namestnikov za c. kr. mestni šolski svet ljubljanski. Napredno učiteljsko nima prav nobene opore v deželnem šolskem svetu, da bo pa pri tej izvolitvi na tak način pokazal svoje strankarsko stališče, tega vendar nismo pričakovali. Ker je bil klerikalni priziv neutemeljen, ga je moral deželni šolski svet zavrniti. Da bi se pa klerikalcem vendarle ugodilo, so pa na umeten način izpodbili volitev. Zgodilo se je pa to tako-le: Pri volitvi dne 28. novembra 1912 so volile tudi tri učiteljice (Cundrč, Lebar in Lunder), ki so bile šele 20. novembra, torej en teden pred volitvijo, imenovane. Na dan volitve pa še niso nastopile definitivne službe in tudi dekretov še niso imele v rokah.

Slomškari z nadzornikom Maierjem so pa že računali na te tri glasove, saj se je slavnoznani računovodja Janko Nepomuk Jeglič takoj pohvalil: »Imamo že zopet tri nove glasove, bo tem lepša zmaga.« Nadzornik Maier je tudi iz tega namena dovolil oddati glasovnice. Pripomniti moramo še, da so vse te tri učiteljice zagrizene Slomškarice. Nadučitelj Dimnik je v imenu naprednega učiteljskega protestiral proti temu, da bi te tri učiteljice volile, a nadzornik Maier ga je zavrnil, da si ne pustijo umešavati se v njegovo uradno poslovanje in da je vsakemu dano na pristojo voljo, da se pritoži na deželni šolski svet. In Maier je navzlic temu protestu pustil imenovane tri učiteljice voliti. Pritožba na deželni šolski svet se s strani naprednega učiteljskega ni vložila, ker bi bila pri sedanjih razmerah brezuspešna. Imenovane tri učiteljice so torej volile, in zakon se je kršil s strani vladnega zastopnika, c. kr. šolskega nadzornika A. Maierja. Navzlic tej nezakoniti mahinaciji je pa napredno učiteljsvo vendarle zmagalo. Ker je bilo oddanih 63 glasovnic, je znašala absolutna večina 32. Napredni kandidat Režek je dobil 34 glasov, Levce, Črnagoj in Mehle pa po 32 glasov. Zdaj pa so začeli »zgoraj« glave stikati, kako bi ovrgli to volitev. In pogurati so jo tako-le: Rekli so: Lunderova je neopravičeno volila. (Tudi Cundrč in Lebar sta neopravičeno volili!) Lunderove glas je torej neveljaven. Ker je pa volitev tajna, se ne ve, katere kandidatke je volila. (Kdo se ne smeje?) Zaradi tega dobe vsi kandidatke po en glas manj. Režek ima torej 33 glasov, ostali trije pa samo po 31 glasov in 31 pa ni absolutna večina; zato se ti trije mandati razveljavijo. — Taka razsodba ni salamonska, ampak salemenska!

Štajerske vesti.

— **Deželni šolski svet** je imel dne 25. pret. m. sejo, na kateri je vpokojil definitivno učiteljico Marijo Škrbinčevico in dovolil Ani Westrovi, def. učiteljici v Sp. Poljskavi, izstop iz učiteljskega stanu.

— **Umrli** je dne 26. pret. m. v Stopercach vpokojeni nadučitelj in posestnik Jakob Cvirni. Znan je bil v najširših krogih, ker je skoro pol stoletja učiteljeval v raznih spodnještajerskih krajih.

— **Izjava.** V zadnji številki smo priobčili med štajerskimi vestmi dopis od Sv. Lovrenca v Sl. gor., s katerim se čutita tovariš J. Farkaš in njegova soproga, gospa M. Farkaševa, žaljena in neopravičeno napadena. Dotični dopis smo objavili, zaupajoč verodostojnosti svojega poročevalca. Kakor nam sedaj izpričujeta doposlani izjavi obeh prizadetih, smo bili v zmoti. Izjavljamo, da nam je žal priobčenega dopisa, ker nimamo povoda dvomiti o osebni časti niti tovariša Farkaša niti njegove gospe soproge. Lojalno torej priznavamo svojo zmotu, upajoč, da je s tem ta neljuba zadeva poravnana. Kakor priča ta slučaj, je vkljub naši največji pazljivosti mogoče, da pridejo v list osebnosti ki so neutemeljene in neopravičene. Ob tej priliki prosimo vse svoje poročevalce, naj se izogibljejo osebnosti, da ohranijo našemu listu dobro ime resnosti in pravicoljubnosti.

— **Mesto učitelja** je razpisano do 20. februarja 1913 na petrazrednici v Čadramljah pri Konjicah v stalno nameščenju. Krajni šolski svet da 60 K stanarine in 20 K za drva na leto. (Glej Naredbeni list!)

— **Bela žena.** Tovarišu Janku Ozmeču, nadučitelju v Kostivnici na Štajerskem, je v ponedeljek 3. februarja, umrla nagle smrti hčerka Milenica v polpetem letu starosti. Naše iskreno sožalje!

— **Razpis nadučiteljske službe.** Pri Sv. Štefanu v šmarškem okraju je razpisano do 15. februarja 1913 mesto nadučitelja. V prejšnjih letih so kraj kričali kot jako slab. Pa naj ne plaši to nikogar, ker v kraju, ki je oddaljen le eno uro peš od želez. postaje Grobelno, ima vsakodnevno pošto zvezo s Šmarjem, je za trirazrednico naravnost komfortno šolsko poslopje, za nadučitelja pa stanovanje štirih prijaznih sob s pritliklinami tik novega šolskega poslopja, z vrtno in sadovnjakom. Tudi razmere šolske in druge so jako ugodne. Naj se torej ne verjame neosnovanim govoricam! Sola je v II. plačilnem razredu.

— **Šolske zadeve iz celjskega okraja.** Marija Supankova, prov. učiteljica na

šestrazredni okoliški šoli v Vojniku, se je službi zaradi omožitve odpovedala in pride na njeno mesto kot suplentinja Matilda Požarjeva. Stanko Gradišnik je pripričen kot volonter na deško okoliško šolo celjsko; Pepea Ahtikova se je namestila kot suplentka v Dramljah; dozda prov. razred na šestrazredni okoliški šoli v Vojniku je postal definitiven.

Tržaške vesti.

— **Dr. Pietro Rozzo.** Dne 26. januarja je v starosti petdesetih let nenadoma umrl magistratni šolski asesor dr. Pietro Rozzo. Mož obsežne kulture, umetniškega čustvovanja ter stroge pravičnosti je zatisnil svoje oči za vedno. Korekten vedno, navdušen za šolstvo, prijatelj mladine, ljubezniv in duhovit v osebnem občevanju, si je tekom svojega asessorstva pridobil simpatije pretežne večine tržaškega učiteljskega, osobito slovenskega, ki se je tekom njegove službene dobe oddahnilo od prejšnjih časov čestega šikaniranja. Po imenu, rodu in prepričanju Italijan, je iskreno ljubil svoj narod, a spoštoval narodni čut drugorodca. Izrazil se je nekč, da slov. učitelj mora ljubiti svoj narod in delati zanj, le šovinst, ki bi ital. narod sovražil, ne sme postati. Njegovo delovanje se je tekom dolgih let popolnoma skladalo s temi nazori. Kdor ve, kolikega vpliva za šolstvo in učiteljsvo v Trstu je mesto mag. šol. asesorja, bo vedel ceniti odlično značaj prerano umrlega. — Preminuli je bil navdušen pristaš in pospeševatelj otroških zabavišč, šolarskih kuhinj in institucije šolskih zdravnikov. — Tržaško slovensko učit. društvo se je oddolžilo njegovemu spominu s tem, da je položilo venec na njegovo krsto in nabralo znesek za šolarske knjižnice tržaških slovenskih ljudskih šol. Udeležba pri njegovem pogrebu je bila naravnost ogromna; slov. učiteljsvo Trsta dobro zastopano.

Goriške vesti.

— **Ženski licej »Notre Dame« v Gorici.** Temu zavodu je naučno ministrstvo razširilo pravico javnosti tudi na šesti razred in s tem mu je dana tudi pravica državnega zrelostnega izpita s tekočim letom.

— **Podpore obrtno-nadaljevalnim šolam.** Z odlokom z dne 5. dec. 1912 je dovolilo c. kr. ministrstvo javnih del državnopodporo za l. 1912 obrtno-nadaljevalnim šolam v Gorici (s slovenskim učnim jezikom) v znesku 900 K, v Mirnu v znesku 200 K in v Solkanu v znesku 200 K.

— **Umrli** je v Gorici znani učitelj glasbe Anton Höning.

— **Zveza laških učiteljev** je imela v Gorici svoj občni zbor. Na tem zboru so se zavzeli za to, da treba na vsak način otvoriti za one dečke, ki hočejo v gimnazijo, poseben pripravljani razred, češ, da ljudska šola nima takega namena, da bi usposobljala za srednje šole! — Učiteljske zahteve predložijo deželnemu zboru, ki bo sklican, kakor je nekdo poročevalu zagotovil, sredi meseca marca.

— **Laški učitelji** zahetvajo tudi, da se zgradi primerno poslopje za otroke, ki pohajajo sedaj šolo v ulici Sv. Ivana. (Kaj pa poslopje slovenske šole Podturnom in na Ajševici?)

— **Kinematograf v Gorici.** »Slovenec« z dne 25. januarja poroča, da je gimnazijsko ravnateljstvo v Gorici pretekli petek dopoldne odločno prepovedalo učencem obisk kinematografa v »Centralu«. Ta vest je netočna. Gimnazijsko ravnateljstvo je nasploh prepovedalo učencem obisk vseh kinematografov v Gorici.

Istrske vesti.

— **Dopolnilna deželnozborna volitev.** Dne 9. februarja se vrši dopolnilna volitev na Kvarnerskih otokih zaradi smrti bivšega poslanca Kvirina Kozuliča. Politiško društvo za Hrvate in Slovence v Istri je proglasilo kakor kandidata gosp. Ambroza Haračiča, upokojenega šolskega svetnika v Malem Lošinjju.

Agitirajte za svoje glasilo!
Pridobivajte mu novih naročnikov!